

Progresul științelor sociale și politice

Mihnea Gheorghiu

Președintele Academiei de Științe Sociale și Politice

Perioada de peste patru ani care a trecut de la înființarea Academiei de Științe Sociale și Politice a fost marcată de evenimente de însemnătate istorică în viața partidului și poporului nostru și de o mare importanță în direcționarea activității noastre. Un fundamental document de partid, cum e Programul pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste se situează în centrul preocupărilor frontului nostru ideologic, în cadrul căruia Academia ocupă un loc de frunte. Conferința Națională din 19—21 iulie 1972 și plenarele Comitetului Central, încununate de recenta plenară din martie, care au aprobat documente cu caracter programatic, de largă perspectivă în dezvoltarea și perfecționarea întregii activități economice și sociale, constituie evenimente de importanță covârșitoare în întreaga muncă ideologică, reprezentând, totodată, un sprijin direct în definirea orientărilor fundamentale ale activității Academiei noastre.

Tendința de bază a cercetării în politologie și sociologie, în economie, în toate științele sociale și politice, inclusiv în istoria și teoria literaturii și artelor, este legarea structurală și eficientă de predarea lor în învățămîntul de toate gradele, de activitatea educativ ideologică. În definitiv, toți oamenii noștri de știință, profesori iluștri, au realizat-o cu succes, la timpul lor, imbinînd cercetarea cu predarea, cu creșterea cadrelor tinere de oameni de știință în rîndurile studențimii pasionate de această muncă intelectuală specifică.

Indicația expresă a conducerii Partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, orientează această activitate spre țelul realizărilor practice de vîrf, în toate domeniile de activitate, în direcția dezvoltării personalității active a intelectualității noastre științifice, spre a milita, în virtutea Programului ideologic al partidului nostru, către imbinarea armonioasă a teoriei cu practica construirii socialismului, a făuririi culturii și conștiinței socialiste la un nivel național superior.

În acest scop înalt, Academia de Științe Sociale și Politice, ca for de partid și de stat, acționînd direct sub îndrumarea Comitetului Central al P.C.R., institutele noastre și toate instituțiile responsabile din învăță-

mîntul de toate gradele, în frunte cu Universitățile, facultățile și catedrele de științe sociale, au datoriat de a realiza în termen scurt și în cele mai bune condiții de lucru, integrarea dintre învățămînt și cercetare, într-o formă instituțională nouă, de maximă eficiență ideologică și culturală, — în care știința noastră să joace, cu prioritate, rolul ei cel mai important, — îndeplinindu-și misiunea ce le-a fost încredințată.

În lumina sarcinilor trasate, au fost elaborate programe de cercetare care au abordat probleme de mare complexitate teoretică și practică, menite să sporească contribuția lucrătorilor din domeniul științelor sociale la toate activitățile, legate direct de edificarea noii societăți. Este caracteristică, pentru munca oamenilor de știință din țărîmul nostru de activitate, prezența activă a acestora în viața economică și politică a țării, participarea lor concretă și responsabilă în primele rînduri ale elanului general al națiunii noastre socialiste, în rîndurile Partidului Comunist Român.

Exprim convingerea că în întîmpinarea marilor evenimente jubiliare ale acestui an — a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă și cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român — toți lucrătorii din domeniul științelor sociale vor aduce noi contribuții care să reflecte bogăția și varietatea volumului cercetărilor și realizărilor, tuturor sectoarelor de activitate, adeviziunea lor profundă la politica partidului și statului nostru de continuă înflorire a economiei și culturii naționale.

Ținînd seama de amploarea tematicii de cercetare, ca și a altor laturi ce întregesc activitatea Academiei (editarea cărții social-politice, organizarea de manifestări științifice interne, participarea la activitatea ideologică și de propagandă a partidului, relații externe și de cooperare științifică internațională), redau, în cele ce urmează, într-o manieră sintetică, pentru a degaja mai bine orientarea ei vectorială, principalele realizări și orientări care definesc programul de activitate al Academiei.

I. Activitatea de cercetare științifică

Programul de cercetare în științele sociale și politice pe anul 1973 a cuprins 108 teme complexe, acoperind o problemă largă, din toate domeniile științelor sociale. O mare parte din aceste teme au avut un caracter interdisciplinar și au fost abordate de colective formate din cercetători, cadre didactice, specialiști din producție, activiști de partid și de stat, ceea ce reflectă fenomenul integrării cercetării cu învățămîntul, cu practica social-culturală.

Evident, institutele și centrele de cercetare ale Academiei au avut un rol important, atît în susținerea Programului de cercetare, cît și în dezvoltarea tematicii în alte direcții care reprezintă progresul științific în cele mai diferite zone ale cunoașterii și modalități de exprimare a acesteia. În acest sens, e vrednic de amintit că planurile institutelor și centrelor noastre au cuprins 414 teme de cercetare, din care 230 cu termen final în 1973.

Merită a fi subliniat progresul realizat în metodologia cercetărilor actuale în științele sociale și politice, folosirea pe scară largă a instrumentelor de lucru ale cercetării operaționale, colaborarea cu matematicienii și alți colegi aparținând domeniului științelor tehnice și exacte. În linii esențiale, Programul de cercetare pe anul 1973 a fost îndeplinit și toate temele din planurile unităților de cercetare au fost realizate potrivit prevederilor, precum urmează :

1. Cercetările din *domeniul economiei* au fost îndreptate spre generalizarea teoretică a politicii economice a partidului, studierea schimbărilor calitative care au avut loc în anii construcției socialiste în economia României, analiza unor aspecte ale evoluției economiei mondiale, precum și spre îmbogățirea economiei politice a socialismului cu noi teze și rezultate, care să-i confere acesteia o mai mare forță în educarea economică a cadrelor și în interpretarea variatelor procese ale creșterii economice, ale optimizării activității economice la diferite nivele. Astfel, au fost studiate, aplicându-se și metode de cercetare din sfera econometriei, procese și fenomene cu importante implicații în practica economică, cum sînt : perfecționarea sistemului de conducere planificată în R.S. România, modernizarea structurii industriei socialiste românești, optimizarea unor corelații fundamentale în economie, investițiile și dezvoltarea economiei, creșterea eficienței economice a cheltuielilor de producție, perfecționarea sistemului de indicatori. Alte cercetări au fost consacrate aprofundării unor aspecte și trăsături care definesc relațiile economice internaționale ; perfecționarea relațiilor de colaborare și cooperare dintre România și celelalte țări socialiste, tendințe în dezvoltarea economiei țărilor socialiste din Europa criza sistemului valutar occidental, capitalismul monopolist de stat

În cadrul acestor cercetări s-au elaborat materiale și sinteze destinate fundamentării propunerilor privind perfecționarea diferitelor laturi ale vieții economice, a metodologiei de elaborare a planurilor dezvoltării economice, cum sînt : metodologia privind indicatorii dezvoltării economico-sociale, criteriile de stabilire a dimensiunii stocurilor, experimentarea modelelor privind cooperarea economică între ramurile transporturilor, propunerile de lărgire a bazei normative a planului. Au fost elaborate studii teoretice cu implicații importante în practica economică, cum sînt cele privind planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării, criterii de modernizare a industriei românești, nivelul și tendințele prețului de cost al produselor agricole, accentuarea laturilor calitative ale activității de comerț exterior.

Într-un stadiu avansat de elaborare se află două mari lucrări de sinteză : *Istoria economică a României* și *Istoria gândirii economice românești*.

Literatura economică s-a îmbogățit, în cursul anului 1973, cu un număr important de lucrări care au drept obiect probleme de ansamblu ale dezvoltării economice sau procese de contact între economie și alte sfere ale reproducției sociale. Pe această linie remarcăm volumul *Problema contradicției în economia socialistă*, care pune în valoare, din punct de vedere teoretic, elementele principale ale sistemului de contradicții din economie, modul de mișcare, de intercondiționare și de interacțiune a acestora, precum și modalități de soluționare a lor în contextul politicii Partidului Comunist Român. Un alt volum intitulat *Reproducția socială*

în condițiile revoluției tehnico-științifice, tratează, într-un mod unitar, și, în același timp, novator, implicațiile revoluției tehnico-științifice contemporane asupra reproducției sociale în ansamblul său, transformările fundamentale în conținutul forțelor de producție și al reproducției sociale. Eficiența economică a învățămîntului, ca și metodologia de determinare a acesteia este abordată cu rezultate semnificative în lucrările dedicate temei „Învățămînt — producție”. Economiei întreprinderii i-au fost consacrate lucrările *Economia întreprinderii — conducere, optimizare, analiză și Perfecționarea organizării conducerii întreprinderii*, lucrări care analizează întreprinderea ca sistem și locul ei în sistemul economic general, propunînd soluții interesante de optimizare a deciziilor și de ameliorare a funcționalității întreprinderilor. Alte aspecte ale vieții noastre economice sînt analizate în lucrările: *Introducerea tehnicii moderne în construcțiile de mașini, Agricultura cooperatistă și creșterea economică, Metode de previziune a fondului de consum și a elementelor sale, Eficiența economică a cercetării științifice*. Au fost încheiate și alte lucrări de actualitate, dintre care menționăm: *Cu privire la contribuția formării profesionale a forței de muncă la creșterea economică, Modele de creștere economică și de optimizare a corelației dintre acumulare și consum, Corelații macroeconomice în economia postbelică a Franței ș.a.*

Eforturile cercetării în domeniul economic vor continua și vor fi concentrate, în 1974, asupra studierii unor noi probleme teoretice și practice ale politicii noastre economice, în aceleași domenii de mare importanță pentru progresul general al României socialiste.

În afară de aceasta, cercetătorii economiști vor aborda teme noi privind optimizarea creșterii economice; cultura tehnico-economică și populația ca sursă a creșterii economice, eficiența comerțului exterior, egalizarea nivelurilor dezvoltării economice și perfecționarea structurii economiei țărilor membre ale C.A.E.R. cooperarea economică internațională, precum și altele, înscrise în Programul Partidului.

2. În domeniul filosofiei remarcăm orientarea efortului cercetării spre studierea și generalizarea fenomenelor noi din societatea noastră, angajarea mai directă a cercetătorilor în problematica actuală a frontului ideologic. Menționăm, în acest sens, temele care au ca obiect definirea notelor esențiale ale civilizației socialiste ca tip superior de civilizație, examinarea raportului dintre general și particular în construcția socialistă din țara noastră, studierea — din perspectivă pluridisciplinară — a contradicțiilor în socialism și a căilor de soluționare a lor, cercetarea procesului de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste, aprofundarea marxistă a problemelor umanismului contemporan și ale educației socialiste.

Un loc important între cercetările din sfera filosofiei ocupă temele destinate valorificării critice a gândirii din trecut. S-a încheiat volumul al II-lea al *Tratatului de istorie a filosofiei românești*, care cuprinde o perioadă dintre cele mai complexe a dezvoltării gândirii din țara noastră (1900 — 1944) și a început elaborarea primului din cele cinci volume ale *Tratatului de istorie a filosofiei universale moderne și contemporane*, lucrare concepută a reprezenta, în cultura noastră, o primă sinteză, de pe poziții marxiste, asupra dezvoltării filosofiei pe plan mondial.

Aceste direcții de cercetare vor continua și în 1974, cînd, după valorificarea, pe parcurs, a unor prime rezultate, temele menționate se vor în-

cheia cu realizarea unor sinteze și caiete informative pentru forurile de decizie, cu lucrări științifice destinate activității de propagandă, învățămîntului etc.

Sub raportul aparițiilor, în domeniul filosofiei și logicii menționăm lucrările care au rezultat din cercetarea complexă a fenomenelor din sfera conștiinței, cu accentul pus pe evidențierea a ceea ce este nou, pozitiv, dar și pe semnalarea unor disfuncționalități în procesele studiate (*Conducere, participare, conștiință; Etică și echitate socialistă*), lucrările care abordează probleme actuale ale gnozeologiei, logicii, filozofiei științei (*Limba și valoare, Teoria logicii, Filozofie și logică, Probleme de logică*, vol. V), volumele consacrate combaterii orientărilor iraționaliste din filozofia contemporană (*Intuiționismul etic, Problematika omului și existențialismul, Etică și psihanaliză*).

Vii ecouri a stîrnit lucrarea *Repere estetice în satul românesc*, care analizează critic mutațiile ce au loc în gusturile estetice ale populației rurale și militează pentru îmbunătățirea substanțială a educației estetice în mediul rural, făcînd și unele propuneri în perspectiva sistematizării satelor.

În 1974 vor vedea lumina tiparului mai multe lucrări rezultate din cercetările înscrise în Programul nostru din anul trecut: *Civilizația socialistă* — premise teoretice și metodologice, *Contradicțiile în socialism și perfecționarea vieții sociale. Acțiune, decizie, responsabilitate, Istoria filozofiei românești*, vol. II ș.a.

Ne propunem aprofundarea pe mai multe planuri, în actualitate, a concepției despre lume a clasei muncitoare, abordarea creatoare a filozofiei marxiste, a socialismului contemporan, în lumina documentelor programatice ale Partidului nostru.

3. În domeniul istoriei și arheologiei s-au făcut pași importanți pe linia aplicării indicațiilor conducerii superioare, în sensul ca cercetarea istorică să se concentreze în jurul marilor probleme ale istoriei naționale și să fie extinse investigațiile de istorie universală, în măsură să sublinieze locul și rolul României în contextul internațional.

S-a pus accent pe reliefarea mai puternică a rolului forțelor înaintate în dezvoltarea istorică a societății, acordîndu-se atenție sporită problematicei de istorie modernă și contemporană. Mărturie a acestor preocupări sînt, îndeosebi, două volume din *Tratatul de istorie a României*: volumul al VI-lea (perioada 1918—1944), care s-a încheiat, și volumul VII (pentru perioada după 1944), în curs de elaborare.

Este de relevant, de asemenea, elaborarea sintezei *Istoria Partidului Comunist Român* și a monografiei *Insurecția națională antifascistă armată din august 1944*.

În domeniul istoriei, anul 1973 se înscrie ca o etapă rodnică de dezvoltare a unor direcții de cercetare și de valorificare, prin lucrări monografice, a rezultatelor care dau răspuns unor probleme actuale, cum sînt: civilizația daco-getică (*Cultura Carpică, Monedele geto-dacilor*), romanizarea și continuitatea daco-romană pe teritoriul Daciei (*Continuitatea populației autohtone în Transilvania din sec. IV — X*); formarea statelor românești (*Cnezate și Voievodate românești*), particularitățile evoluției societății românești.

S-au realizat noi volume în cadrul marilor colecții de izvoare: „*Fon-tes historiae daco-romanae*”; „*Documenta Romaniae Historica*”; „*Docu-*

mentele Hurmuzaki", ediții critice de cronici medievale, izvoare juridice, inscripții. Toate aceste lucrări au beneficiat de ample investigații de arhivă, în țară și peste hotare, astfel încât nivelul lor este comparabil cu cel al lucrărilor similare cunoscute pe plan internațional, în țări cu o bogată tradiție în materie de publicare a izvoarelor. În acest sens, se cuvin amintite volumele: *Inscripțiile latine din Dacia*; *Documente privind relațiile dintre țările române în perioada evului mediu*; *Documente bizantine*; *Documente otomane, despre țările române*; *Călători străini despre țările române* (vol. V); *Documente privind revoluția din 1848 în Transilvania*; *Documente ale mișcării muncitorești din anii 1879—1892*; *Presă muncitorească și socialistă din România* (vol. III) și altele.

Dintre lucrările de istoriografie se reliefează prin nivelul lor științific ridicat: monografia C. Dobrogeanu-Gherea, bibliografia consacrată lui A. D. Xenopol, ca și unele lucrări editate cu prilejul tricentenarului nașterii lui Dimitrie Cantemir, dintre care unele au fost publicate și în limbile de mai largă circulație.

Unul din rezultatele pozitive ale cercetărilor recente este și elaborarea a trei volume de studii privitoare la istoria naționalităților conlocuitoare și procesul de înfrățire a acestora cu poporul român. Este pentru prima dată când, din inițiativa conducerii superioare, se abordează sistematic — și pe un front mai larg — acest domeniu cu profunde semnificații educative și pentru cunoașterea mai deplină a istoriei României.

A continuat activitatea la colecția „Bibliotheca Historica Romaniae”, în cadrul căreia au apărut lucrări, cum sînt: *Anul revoluționar 1821 în Țările române*; *Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918*; *Socialismul european și mișcarea muncitorească și socialistă din România*.

Muzeul de istorie a R. S. România a desfășurat o susținută activitate științifică și educativă. Pe lângă strădaniile de îmbogățire a colecțiilor și de valorificare a lor, au fost organizate, în cursul anului 1973, reușite expoziții consacrate a două mari aniversări: 125 de ani de la Revoluția din 1848 și 300 de ani de la nașterea lui D. Cantemir. În prezent, colecțiivul muzeului, în colaborare cu cel de la Muzeul de istorie a partidului, pregătește expoziția consacrată celei de-a 30-a aniversări a *Insurecției naționale antifasciste armate din august 1944*.

În domeniul istoriei, pentru anul în curs sînt prevăzute sarcini importante: continuarea activității de depistare în arhivele din țară și străinătate a noi surse de documentare, care să lărgescă orizontul cunoașterii istoriei patriei, a mișcării muncitorești din România și a partidului. Pe această bază, se vor elabora noi lucrări consacrate unor momente nodale ale istoriei patriei și se vor lărgi cercetările privind premisele istorice ale formării națiunilor în sud-estul Europei.

4. Tematica cercetării în științele juridice a reflectat preocuparea de a aduce o contribuție sporită, teoretică și practică, la soluționarea unor probleme importante ale procesului de perfecționare a organizării și activității de stat, de îmbunătățire a legislației, de sprijinire a organelor de decizie prin investigații legate de nevoile practicii sociale. Considerăm că are o importanță de prim ordin apărarea hotărîtă a intereselor poporului muncitor, respectarea cu sfințenie a legalității socialiste, a Constituției și legilor țării. Aceste probleme au fost abordate complex, interdisciplinar

și s-au finalizat prin lucrări sub formă de monografii, sinteze, informări și avize.

Dintre cercetările mai importante realizate, menționăm, în primul rând, tema *Rolul și funcțiile dreptului în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate*. Lucrarea este în curs de apariție și reprezintă o contribuție importantă la oglindirea laturilor juridice a unor fenomene noi în țara noastră. De asemenea, pot fi citate teme de cercetare ca *Perfecționarea sistemului de control al activității de stat*, în cadrul căreia a fost elaborat un studiu de sinteză pus la dispoziția conducerii superioare, *Principii și criterii pentru realizarea unei legislații economice coordonate și unitare*, *Statutul juridic al societăților mixte create în R. S. România*, a căror însemnătate teoretică și practică nu mai trebuie subliniată. O atenție deosebită s-a acordat temelor legate de organizarea și funcționarea centralelor industriale, raporturilor acestora cu ministerele și întreprinderile, problemele disciplinei muncii și altele.

În perioada de care ne ocupăm, au fost publicate un număr important de cărți juridice, din care circa 20 au fost realizate în întregime sau parțial de lucrători din Institutul de cercetări juridice. Printre preocupările concretizate în lucrările apărute trebuie relevate cele privind: teoria și tehnica în procesul de elaborare a dreptului în lumina filozofiei marxiste (*Explicații teoretice ale Codului de procedură penală*); rolul dreptului socialist în formarea, dezvoltarea și ocrotirea personalității umane (*Dreptul ca instrument de formare, dezvoltare și ocrotire a personalității umane*; *Rolul și funcțiile dreptului în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate*); organizațiile obștești în sistemul organizării politice din țara noastră; dreptul internațional public și privat (*Rolul statelor mici și mijlocii în viața internațională*; *R. S. România în organizații economice internaționale*; *Instituții de drept comercial internațional*) și altele.

Sînt în curs de publicare lucrări elaborate, ca: *Perfecționarea organizării și activității de stat*; *Regimul juridic al societăților mixte și al mărcilor de fabrică*; *Rolul contractelor în perfecționarea relațiilor economice*; *Regimul juridic al mărilor și alte lucrări privind o serie de probleme din dreptul internațional*.

Printre beneficiarii altor cercetări, lucrări și avize întocmite în domeniul juridic se numără: Ministerul Justiției, Ministerul Comerțului Exterior, Consiliul Național al Apelor, Comisia Guvernamentală de Colaborare și Cooperare Economică și Tehnică.

Planul pe anul 1974 conține cercetări și elaborarea de studii privind teoria dreptului socialist și perfecționarea legislației destinate îmbunătățirii și perfecționării activității juridice, în general, a legislației muncii și a relațiilor contractuale, în special. O atenție deosebită se acordă studiilor privind întărirea legalității socialiste, cultivării respectului față de legile statului, a căror semnificație a fost în repetate rînduri subliniată de partid. Pornind de la principiile comuniste, Partidul a promovat criticarea deschisă și intransigentă a abuzurilor și greșelilor săvîrșite în trecut; împreună cu organele de partid și de stat au fost luate măsuri ferme pentru a le pune capăt și a face imposibilă repetarea lor, apreciind că asemenea manifestări și practici sînt străine atît orînduirii socialiste, cît și firii poporului nostru, moralității și simțului său de omenie și dreptate.

O activitate intensă se depune în cadrul colectivelor de cercetare în sprijinul elaborării unor acte normative importante, cum ar fi Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul familiei ș.a.

5. În domeniul științelor politice, cercetările au fost orientate spre analiza unor fenomene noi ale vieții social-politice din țara noastră, spre studiul relațiilor sociale și al conducerii științifice a societății socialiste.

În acest sens, s-a studiat în cadrul temei *Creșterea și perfecționarea rolului conducător al P.C.R. în condițiile îmbinării activității de partid, de stat și a organizațiilor obștești* experiența unor organizații de partid în conducerea activității de stat, economice, ideologice și culturale. Examinarea unor probleme privind funcționarea Marii Adunări Naționale, a Consiliului de Stat și altor organe ale puterii de stat a constituit obiectul temei *Perfecționarea exercitării puterii de stat și ridicarea nivelului calitativ al activității de stat*, în cadrul căreia s-au abordat și perfecționarea sistemului electoral, statutul deputaților, munca comisiilor permanente ale Marii Adunări Naționale.

Alte cercetări au abordat rolul crescând al Comisiilor populare în sistemul democrației socialiste și căile de dezvoltare ale autonomiei funcționale a organelor locale ale puterii de stat în procesul perfecționării principiului centralismului democratic, pornind de la principiul că trebuie să creăm cel mai larg cadru organizatoric pentru participarea activă și efectivă a maselor populare la conducerea diferitelor sectoare, la luarea hotărârilor privind dezvoltarea societății noastre socialiste. Perfecționarea continuă a democrației socialiste, făurirea de către poporul însuși, în mod conștient, a propriului său destin constituie o cerință logică a mersului înainte al societății noastre.

Procese sociale majore care au loc pe plan mondial și implicațiile lor sînt studiate în cadrul temelor *Progresul istoric în lumea contemporană* și *Implicațiile politice, sociale și umane ale revoluției științifice și tehnice*, adîncindu-se în sprijinul concepțiilor și aprecierilor partidului nostru studiul unor fenomene sociale, orientări și tendințe politice care acționează ca factori ai progresului contemporan.

Premisele obiective și subiective, precum și caracteristicile conducerii social-politice în condițiile țării noastre fac obiectul temei *Știința conducerii societății socialiste*, în cadrul căreia se efectuează o cercetare aplicativă în județul Dolj. Ne preocupă, în continuare, problema conducerii și muncii colective în toate sectoarele de activitate. Înfăptuirea consecventă a principiilor conducerii și muncii colective a permis participarea activă a tuturor cadrelor de partid și de stat, a maselor largi populare, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului.

Elaborarea unui sistem unitar de principii ale războiului de apărare împotriva imperialismului, în condițiile țării noastre, a făcut obiectul cercetării de teorie militară *Concepția apărării patriei de către întregul popor*. Colaborăm bine cu cercetarea științifică a militarilor. Nu trebuie uitată nici un moment necesitatea întăririi statului, a creșterii rolului său de organizator, necesitatea de a veghea neconținut la întărirea forțelor noastre armate, la ridicarea capacității de apărare a patriei, pentru a ne putea îndeplini îndatoririle față de patrie și popor în conformitate cu Constituția și legile țării.

Experiența P.C.R. în rezolvarea problemei naționale a fost cercetată în cadrul temelor *Național și internațional în dezvoltarea contemporană și Căile întăriri continue a unității dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare*. Președintele Republicii spunea că „pornind de la faptul că în țara noastră locuiesc, de veacuri, și cetățeni de altă naționalitate, am militat neabătut pentru realizarea în cadrul societății a deplinei egalități în drepturi și a frăției în muncă și luptă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Am avut permanent în minte învățămintele istoriei, care atestă cu putere de lege că numai în strinsă unitate, în condiții de deplină egalitate în drepturi, oamenii muncii pot înfringe exploatarea și pot cuceri libertatea și independența patriei, pot înfringe orice greutate, pot asigura progresul societății, pot da viață idealului de libertate și dreptate socială, pot înălța edificiul socialismului în patria noastră”.

Se studiază, de asemenea, o serie de probleme axate pe principalele evenimente ale politicii externe a țării noastre: România și problemele O.N.U., securitatea europeană, dezangajarea și dezarmarea, conferințele de la Helsinki și Geneva etc., un accent deosebit punându-se și pe evidențierea participării deosebit de active a țării noastre în soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale și pe definirea opțiunilor României socialiste.

Subliniem faptul că multe din temele aparținând științelor politice au fost coordonate de tovarășii din conducerea de partid și de stat. La cea mai mare parte a acestor teme cercetările continuă și în anul 1974, cu noi obiective.

Ca rezultat al acestor cercetări, au fost elaborate propuneri pentru conducerea efectivă și o serie de lucrări monografice, manuale și culegeri de studii. Astfel, au apărut *Partidul comunist — detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, Făurirea societății socialiste, proces istoric conștient, Mutații în știință și tehnică, Frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, Politicul și conducerea societății etc.* Sînt în curs de apariție două culegeri de studii *Progresul istoric în lumea contemporană și Știința conducerii societății socialiste*.

Activitatea intensă internațională a țării noastre s-a oglindit într-o serie de lucrări ca: *România — factor activ al vieții internaționale contemporane, România și colaborarea balcanică, Studii despre dezarmare etc.*

Dorim ca, prin ameliorarea structurii actualelor institute de cercetare politologică și eventual crearea unuia nou, dedicat cu prioritate relațiilor internaționale, să realizăm un salt calitativ în acest domeniu științific, precum și pe tărîmul etnologiei.

6. În domeniul psihologiei și pedagogiei s-au efectuat cercetări menite să aprofundeze studiul legilor și mecanismelor proceselor psihice, îndeosebi ale gândirii, atenției și memoriei. Au fost extinse cercetările avînd ca subiect aptitudinile intelectuale, artistice și profesionale, relațiile reciproce dintre om și condițiile sale de muncă în industrie, ca și cele consacrate psihodiagnozei intelectuale. Au fost promovate cercetări de psihologie aplicată și de ergonomie, care s-au desfășurat în continuare pe bază de contracte cu întreprinderi, centrale industriale și institute de proiectare și cercetare. În domeniul pedagogiei, cercetările s-au axat, în principal, pe probleme fundamentale ale perfecționării structurii și conținutului învățămîntului de toate gradele, orientării profesionale și sociale a tineretului,

educația prin muncă și pentru muncă, morală și civică a elevilor, perfecționarea tehnologiei didactice și educaționale. Problemele tineretului au stat în centrul atenției unităților noastre de cercetare; credem, totuși, că în această sferă de preocupări, avem de lucrat mai mult și cu mai multă eficiență, împreună cu celelalte colective de lucru din științele sociale și politice și cu organizațiile socialiste de resort, cu U.T.C., în special.

Între rezultatele mai semnificative obținute, cu aplicații practice, sint de menționat: contribuțiile cercetătorilor la proiectarea echipamentului tehnic al camerelor de comandă, al blocului de 330 MW pentru centrala termoelectrică Rovinari, propunerile privind reducerea factorilor de supra-solicitare psihică a personalului din sistemul energetic național, elaborarea premiselor psihologice și a unor metode de accelerare a dezvoltării intelectuale a elevilor, proiecte îmbunătățite de planuri de învățământ și programe școlare, noi instrumente pentru acțiunea de orientare școlară și profesională.

Dintre lucrările rezultate din cercetările întreprinse și apărute în anul 1973, cităm: *Creativitatea, Psihologia colectivelor de muncă, Psihologia copilului și psihologia pedagogică, Probleme de psihologia educației, Laboratorul școlar de orientare, Sociabilitatea și temeiurile ei morale în colectivele școlare, Empiric și științific în învățare, Tineretul și educația școlară, Orientarea școlară.*

În afară de acestea, în anul 1973 au fost pregătite pentru tipar și predate editurilor lucrări ca: *Principiile științei psihologice, Psihosociologia organizării, Psihologia școlară, Comportamentul simulat* (cercetări psihofiziologice și experimentale), *Aptitudinea tehnică și formarea ei, Teoria și practica educării politico-morale a tineretului, Adolescența și cultura.*

Continuând direcțiile și orientările tematice anterioare, programul pe 1974 în domeniul psihologiei și pedagogiei cuprinde noi obiective și sarcini de cercetare, a căror realizare va permite aprofundarea și valorificarea rezultatelor în practica socială.

7. Ancorate în studiul realităților sociale în plină desfășurare, cercetările sociologice au avut ca obiective fundamentale analiza și explicarea unora din cele mai semnificative procese sociale, aferente operei de edificare conștientă, organizată și planificată a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Pornind de la faptul că esența politicii partidului nostru, rațiunea supremă a socialismului însuși este ridicarea bunăstării și fericirii omului, partidul a făcut totul pentru ca, pe măsura dezvoltării forțelor de producție, a creșterii avuției naționale, să sporească continuu nivelul de trai material și spiritual al poporului. S-a acționat permanent pentru asigurarea manifestării plenare în câmpul vieții sociale a personalității umane, pentru ca omul să se simtă liber și stăpîn a tot ceea ce se înfăptuiește în societatea noastră, pentru a da fiecăruia posibilitatea să-și valorifice din plin calitățile și talentele în slujba progresului multilateral al patriei. Pe această linie s-au înscris: cercetarea sociologică a civilizației socialiste, a procesului de urbanizare, studiile de fundamentare a acțiunilor de planificare și sistematizare a unor zone și localități din țară, investigarea procesului de omogenizare a structurii sociale, studiul forței de muncă industriale și agricole, al integrării profesionale și sociale a tineretului și al conducerii politice și administrative a comunelor.

Realizate printr-un contact imediat cu practica socială, cercetările de sociologie s-au desfășurat, în mare măsură, pe bază de contracte de cercetare cu unele organe centrale, unități economice, instituții social-culturale, centre județene.

Este de notat faptul că în sfera cercetării sociologice au fost prezente și studii consacrate metodologiei, metodelor și tehnicilor de investigație, epistemologiei sociologice, precum și studii de valorificare a moștenirii și gândirii sociologice românești. O mențiune aparte se impune și în ceea ce privește prezența sociologilor români în cercetările comparative internaționale, îndeosebi în cadrul celor coordonate de Centrul de științe sociale U.N.E.S.C.O., de la Viena și cu alte organisme similare.

Rezultatele cercetărilor efectuate s-au concretizat în rapoarte și studii de sinteză, cu propuneri pentru organele județene de partid și de stat și pentru unitățile în care s-au efectuat cercetările, precum și în publicarea unor lucrări de specialitate, între care *Procesul de urbanizare în România — Zona Vaslui, Omul, societatea, socialismul. Dinamica structurii sociale, Tineretul industrial. Dinamica integrării socio-profesionale, Urbanizare, Elemente de sistematizare, A.B.C.-ul investigației sociologice, Gândirea sociologică din România.*

În afară de aceasta, în anul 1973 au fost elaborate, în vederea publicării, lucrări semnificative în domeniul sociologiei, ca: *Revoluția științifică-tehnică și dezvoltarea socială contemporană, „Metode și tehnici de investigație în științele sociale (tehnicile cercetării interdisciplinare), Procesul de urbanizare în România* (lucrări de sinteză în limbi străine), *Stimulii morali în agricultura cooperatistă, Previziunea în științele sociale, Mobilitatea socială, Geneza și dinamica idealului de viață în adolescență ș.a.*

În domeniul sociologiei, programul de cercetare pe anul 1974 continuă principalele direcții și orientări tematice anterioare, cu studierea unor noi probleme, în așa fel încât ansamblul cercetărilor întreprinse să se poată finaliza la nivelul cerințelor, atât sub raport teoretic, cât și din punctul de vedere al necesităților practicii sociale.

8. Concepute astfel încât realizarea lor să ducă la o cuprindere din ce în ce mai largă a fenomenelor artistice și literare, aparținând trecutului și prezentului nostru cultural, planurile de cercetare din domeniul teoriei și istoriei artei și literaturii au urmărit, în linii mari, două obiective principale: pe de o parte, elaborarea unor mai vaste lucrări sintetice de exegeză, menite să sporească perspectivele contemporane de interpretare istorică și teoretică, iar, pe de altă parte, prin eforturile conjugate ale diverselor sectoare și colective, crearea acelor instrumente de lucru fundamentale (Bibliografii generale și individuale, arhive documentare sistematice) absolut necesare unei cercetări moderne.

În prima categorie, semnalăm apariția unor exegeze de amploarea volumului III din *Istoria teatrului în România (1919—1944)* și a volumului III din *Istoria literaturii române — epoca marilor clasici ș.a.* Încununând activitatea anterioară, cercetările anului 1973 au adus în stadiu final de elaborare alte teme care, analizând momente sau domenii particulare ale culturii, să sublinieze contribuția și locul artei și literaturii românești în contextul general al culturii europene. Astfel de lucrări sînt: *Contribuții la istoria artei românești în secolul XX, Studii de teatru românesc contemporan, Cercetări de istorie și teorie a muzicii românești*

moderne și contemporane, monografia sociologică *Muzica și publicul* sau, în domeniul literaturii: *Valorificarea moștenirii literare, Ideea de realism în literatura română, Aspecte teoretice ale lirismului contemporan*. Au fost realizate lucrări de seamă în domeniul cercetărilor de literatură comparată.

Considerind fenomenul artistic în dubla sa ipostază — istorică și contemporană — și situându-l în contextul social al finalității sale spirituale, cercetările consacrate fondului tradițional — *Premise și începuturi ale artei medievale românești, Formarea caracterelor specifice ale artei din Țara Românească* ș.a., au urmărit, în permanență, în spiritul metodologiei marxiste, sublinierea profilului specific al momentelor respective în evoluția culturii noastre, cât și continuitatea de ordin istoric.

Lucrări și dezbateri tot mai numeroase se dedică țelului înalt educativ al artei și literaturii, al culturii noastre socialiste.

Alături de aceste teme de exegeză teoretică și istorică majoră au fost întreprinse cercetări care vizează elaborarea unor importante instrumente de lucru: *Inventarul general al patrimoniului artistic național, Monumenta et documenta historiae musicae romaniae, Bibliografia analitică a istoriografiei române vechi, Brâncuși și critica românească*. Alte lucrări sînt, în egală măsură, atît instrumente ale cercetării, cît și interpretări teoretice nuanțate, cum ar fi *Repertoriul artei europene în România*.

Dorim ca, în viitorul apropiat, să legăm mai strîns cercetarea literară de științele filologice, deoarece și filologia este o știință socială. Se va acorda importanța cuvenită și cercetărilor multidisciplinare despre folclor.

De asemenea, în noua Secție academică, de Limbă, Literatură și Arte, se va întări colaborarea cu uniunile de creație, aflată, deocamdată, într-o fază de debut promițător.

Principalele direcții și orientări tematice ale planului pe anul 1974 promovează cercetări comparatiste menite să asigure o mai justă situare și evaluare a artei și literaturii românești în ansamblul culturii universale. Continuînd preocupările anilor anteriori, se vor iniția și completa mari bibliografii, ediții critice complete, instrumente de referință de importanță națională.

II. Activitatea de editare a cărții social-politice

În capitolul anterior am trecut în revistă cîteva dintre realizările editoriale, care ne-au reținut atenția prin tematica lor și datorită faptului că ele reprezintă rezultate ale activității de cercetare a membrilor Academiei și a unităților noastre.

După cum se poate constata, în perioada raportată au apărut peste 400 de titluri din domeniile economiei, filozofiei, sociologiei, dreptului, istoriei, psihologiei, artei și literaturii, pe care, dealtfel, am avut plăcerea să le regăsim compact la cel de-al IV-lea Salon Național al Cărții.

Folosesc prilejul de față, pentru a adresa revistelor din domeniul științelor sociale recomandarea călduroasă de a fi mai operative în analiza aprofundată a literaturii științifice apărute, în scopul de a pune în relief meritele autorilor și ale mișcării științifice din țara noastră și, deopotrivă,

pentru a semnaliza critic, dar cu deplină obiectivitate, fenomenele negative care mai persistă în activitatea editorială.

Planul editorial pe anul 1974, elaborat de Academia de Științe Sociale și Politice, împreună cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, conține 451 titluri de cărți și 143 titluri de broșuri din domeniul social-politic.

La elaborarea planului s-au avut în vedere marile evenimente ale istoriei naționale : a XXX-a aniversare a eliberării de sub dominația fascistă, întîmpinarea Congresului al XI-lea al P.C.R., precum și unele manifestări științifice internaționale de importanță deosebită, care se desfășoară în țara noastră (Congresul internațional de studii sud-est europene, Conferința Mondială a Populației).

Un loc deosebit în activitatea editorială îl ocupă lucrările consacrate sublinierii rolului conducător al P.C.R. în întreaga activitate economică și socială, politica P.C.R. de modernizare a economiei și de creștere a eficienței ei, vastei problematice a perfecționării organizării și conducerii activității economice și sociale și a adîncirii democrației socialiste.

În planul editorial sînt cuprinse 86 lucrări rezultate din activitatea de cercetare a unităților Academiei, reprezentînd aproape 20 % din volumul cărților prevăzute să apară. Apreciem că sînt condiții ca cele 20 de unități de cercetare ale Academiei să joace un rol mai important în structura planului editorial viitor și, mai ales, să se situeze în fruntea acțiunilor de valorificare științifică a experienței Partidului Comunist Român în construcția socialistă, a contribuției sale la îmbogățirea gîndirii social-politice contemporane și a practicii revoluționare în viața țării și în lumea de azi.

E de dorit să se facă un apel stăruitor, atît la conducătorii unităților de cercetare cît și la cadrele de conducere din edituri, de a manifesta o înaltă exigență în întreaga activitate editorială și, îndeosebi, în elaborarea și apariția la timp a lucrărilor consacrate evenimentelor jubiliare amintite mai sus, precum și lucrărilor destinate cunoașterii României socialiste peste hotare. Realizările poporului român atestă cu tărie că „partidul nostru a știut și știe să aplice, în mod creator, legitățile generale ale socialismului la condițiile concrete din țara noastră, identificînd cele mai potrivite căi de dezvoltare a forțelor de producție, de organizare a societății, de edificare a noii orînduiri sociale. Succesele poporului român pe calea zidirii societății socialiste se datoresc faptului că partidul nostru s-a călăuzit și se călăuzește neabătut, în întreaga sa activitate, de concepția revoluționară despre lume a proletariatului — materialismul dialectic și istoric”.

III. Manifestări științifice interne

În anul 1973 s-au desfășurat sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice un număr important de sesiuni științifice, dezbateri și manifestări cu caracter aniversar și comemorativ, simpozioane și expoziții, precum și dezbateri de lucru, în care confruntarea liberă de opinii contribuie la elucidarea principială a unor probleme de mare actualitate, interne și externe.

Tematica acestora a reflectat, pe de o parte, sarcinile ce reveneau Academiei de Științe Sociale și Politice din planul de aniversări și comemorări aprobat de Secretariatul C.C. al P.C.R. și, pe de altă parte, inițiativele secțiilor științifice, cuprinse în Programul de activitate al Academiei și al Institutelor și Centrelor sale.

Dintre sesiunile științifice de mai mare amploare, menționăm, în mod deosebit, sesiunea cu participare internațională pe tema *Probleme ale făuririi și dezvoltării bazei economice a socialismului*, organizată în colaborare cu Academia „Ștefan Gheorghiu” și Academia de Studii Economice, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție în România și sesiunea consacrată tricentenarului nașterii lui Dimitrie Cantemir, organizată în colaborare cu Academia R. S. România. Alte sesiuni științifice și dezbateri s-au desfășurat în jurul unor probleme actuale, cum sînt: *Realizarea unității politice, organizatorice și ideologice a clasei muncitoare din România*; *Însemnătatea istorică a creării primului partid politic al clasei muncitoare din România*; *Anul 1848 și semnificația sa istorică*; *Civilizația socialistă și valorile ei fundamentale*; *Progresul istoric în lumea contemporană*; *Probleme ideologice ale revoluției științifice și tehnice*.

Merită să fie subliniat faptul că, în bună măsură, dezbaterilor științifice li s-a imprimat un caracter de lucru, că ele reprezintă un moment firesc al cercetării unor probleme complexe din programul Academiei și că dialogul devine, în aceste condiții, un factor creator, de stimulare a originalității în investigarea fenomenelor sociale, evitînd, pe cît se poate, festivismul pseudoacademic.

În ce privește programul de manifestări pe anul în curs, am dori să remarcăm că el marchează un pas înainte, atît pe linia problematicei, cît și a diversificării domeniilor și modalităților lor de realizare. Astfel, sînt prevăzute dezbateri pe tema conținutului principalelor tratate și lucrări de sinteză (*Istoria României*, vol. VI; *Istoria economică a României*, vol. I; *Istoria filozofiei românești*, vol. II; *Istoria artelor plastice în România*, vol. III etc.). Vor continua dezbaterile în jurul unor probleme de mare actualitate teoretică. După recenta dezbateră pe tema *Contradicțiile în socialism și perfecționarea vieții sociale* sau *Probleme actuale ale filozofiei marxiste*, în viitorul apropiat vor fi organizate alte reuniuni, în cadrul cărora vor fi dezbătute probleme cum sînt: *Conștiința socialistă ca tip istoric de conștiință*; *Probleme sociale ale comunei în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*; *Teorie și practică în acțiunea de orientare școlară și profesională*; *Sociologie și ecologie*; *Începuturile evului mediu românesc*. Un număr de sesiuni vor fi consacrate „Anului Populației”.

Amintim că în luna aprilie a acestui an, Academia de Științe Sociale și Politice, împreună cu Academia „Ștefan Gheorghiu” și Institutul de studii istorice și social-politice, a organizat o sesiune științifică cu participare internațională pe tema *Trei decenii de la făurirea Frontului Unic Muncitoresc*, precum și seminarul internațional de la Brașov pe tema: *Aplicarea metodei matematice în științele sociale și politice*.

IV. Participarea la activitatea ideologică și de propagandă a partidului

Membrii Academiei de Științe Sociale și Politice și cercetătorii din unitățile sale au contribuit, într-o diversitate de forme, sub directa îndrumare a conducerii de Partid, la activitatea ideologică și de propagandă a partidului: prin realizarea unor teme de cercetare axate pe problemele formării și perfecționării conștiinței socialiste a oamenilor muncii, prin studii și articole de actualitate publicate în cele 25 de reviste ale Academiei, prin participarea la activitatea unor brigăzi ale organelor de partid, la activitatea cabinetelor de partid (în calitate de lectori și propagandiști), prin expuneri și conferințe pe teme social-politice ținute la universitățile populare, în uzine, școli, așezăminte culturale etc.

O atenție deosebită am acordat, în a doua parte a anului 1973, realizării sarcinilor ce rezultă din Planul de măsuri al Secretariatului C.C. al P.C.R., de îmbunătățire a activității de educare materialist-științifică a oamenilor muncii. Academia de Științe Sociale și Politice a elaborat un plan de acțiuni care a prevăzut, între alte măsuri, includerea unor teme noi în programul de cercetare al Academiei și în planurile unităților menite să ducă la o cunoaștere mai exactă de la cauză la efect a fenomenului religios și să studieze căile de perfecționare a educației ateist-științifice a oamenilor muncii, precum și organizarea unor dezbateri pe problemele educației ateiste.

O participare demnă de relevat, deși încă insuficient de cuprinzătoare, la activitatea ideologică și de propagandă a partidului au avut revistele Academiei de Științe Sociale și Politice. Principalele publicații periodice ale secțiilor — „Revista de filozofie”, „Probleme economice”, „Viitorul Social”, „Studii” ș.a. — au susținut efortul general al Academiei noastre de ridicare a nivelului teoretic al cercetărilor din științele sociale și politice, a activiștilor noștri, de sporire a contribuției lor la realizarea programelor complexe de dezvoltare economică, socială și cultural-educativă a țării noastre în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Este necesar ca, în viitorul cel mai apropiat, colectivele noastre redacționale să-și elaboreze sumarele într-un spirit mai actual, mai informat și mai combativ, corespunzător stilului de muncă al științei noastre militante.

La suma contribuției Academiei la activitatea ideologică se adaugă și participarea cercetătorilor la brigăzi ale organelor de partid — Comitetul Central, Comitetul Municipal București — și la diferite forme organizate ale propagandei de cabinetele de partid.

Ni se pare semnificativ faptul că aproape toți membrii de partid și U.T.C. din unele institute au fost și sînt lectori și propagandiști la diferite nivele, cum e cazul Institutului de filozofie, Institutul de cercetări economice și a altora, din București și din țară. O participare intensă la munca de propagandă din orașele și județele respective au avut și cercetătorii de la centrele de științe sociale din Cluj, Craiova, Iași, Timișoara, Tg. Mureș, Sibiu.

Mai putem consemna, de asemenea, prezența membrilor Academiei și a cercetătorilor în presă, la radio și televiziune — în paginile revistelor

„Era socialistă”, „Munca de partid” și a publicațiilor cu un profil cultural mai larg, sau destinate străinătății. Am înțeles și trebuie să înțelegem tot mai mult importanța rolului nostru de a acționa întotdeauna pentru întărirea partidului, unității sale politice, organizatorice și ideologice, pentru creșterea rolului politic conducător al partidului în toate domeniile de activitate, considerind că aceasta este garanția realizării cu succes a liniei sale generale, a programului său.

V. Relații externe și de cooperare științifică internațională

În perioada la care ne referim, notăm că Academia de Științe Sociale și Politice a avut și o participare activă la viața științifică internațională. Specialiști din cadrul Academiei au luat parte la un număr important de manifestări științifice organizate peste hotare, prezentind realizările științei din țara noastră, contribuind, în mod specific, la afirmarea prestigiului României socialiste, a punctelor sale de vedere pe diverse planuri.

În această ordine de idei, amintim participarea la Congresul Mondial de filozofie (Varna), Congresul Mondial al Asociației de Științe Politice (Montreal), Congresul internațional de istoria artei (Granada) și Congresul Asociației Internaționale de Literatură Comparată (Montreal), la sesiuni și dezbateri științifice organizate de instituții și universități străine.

În acest an vom fi prezenți la cele mai importante manifestări organizate sub egida unor organisme științifice, la care țara noastră este afiliată. Așa sînt: al IV-lea Congres Mondial al Economistilor (Budapesta), al VIII-lea Congres Mondial de Sociologie (Toronto), la alte conferințe și simpozioane internaționale. Aceste manifestări științifice abordează o problematică de actualitate teoretică și practică, ceea ce impune pregătiri minuoase, în vederea unei participări de bun nivel științific.

Academia de Științe Sociale și Politice a dezvoltat legături științifice largi cu academii și instituții științifice similare de peste hotare. În acest cadru, bilateral și multilateral, un loc important îl ocupă colaborarea cu academiile de științe din țările socialiste și alte organisme științifice de specialitate, cu care colaborăm în cadrul comisiilor de specialiști pe ramuri (în domeniul istoriei, filozofiei, economiei și în alte domenii).

În anul 1973 au avut loc unele acțiuni, menite să dezvolte relațiile noastre cu academii și instituții științifice de peste hotare. Subliniem, în acest sens, semnarea planului de colaborare cu Academia de Științe a R. P. Chineze, precum și realizarea unor schimburi de instituții științifice din R. S. F. Iugoslavia, în urma cărora se conturează posibilitatea perfectării unui plan de colaborare cu Academia Iugoslavă de Științe și Arte. Schimburile noastre științifice s-au dezvoltat ascendent și cu instituții științifice din Franța, Anglia, S.U.A., R.F.G., Grecia.

În aceeași perioadă, au beneficiat de stagii de documentare științifică și de specializare 83 cercetători, pentru o perioadă totală de 188 luni. Aceste stagii s-au realizat pe teme actuale, cum sînt: teorii și modele ale creșterii economice, modelarea economiei naționale, metode economice de studiere a economiei întreprinderilor, studierea unor documente și izvoare externe privind istoria României, probleme juridice ale cooperării economice internaționale, istoria artelor, literatura comparată.

Pentru acest an avem un program cuprinzător de deplasări peste hotare pentru documentare și specializare, ce se realizează, îndeosebi, pe principiul reciprocității sau al burselor oferite de organisme științifice internaționale și fundații naționale. Tematica stagiilor respective a fost formulată pornind de la programul de cercetare al Academiei, de la temele actuale și de perspectivă din planurile de cercetare ale institutelor și centrelor Academiei.

Vom acorda, în continuare, o deosebită atenție realizării deplasărilor prevăzute, pornind de la convingerea că ele facilitează însușirea unor metode și tehnici moderne de investigație în științele sociale, depistarea unor documente inedite care permit aprofundarea unor aspecte din istoria patriei, a științei și culturii românești. Ele oferă prilejul unor noi contacte cu personalități ale vieții științifice internaționale, cu institute de cercetare și, în același timp, posibilități de a face cunoscute realizările științei românești, tradițiile și stadiul actual al cercetărilor din țara noastră.

În cursul anului 1973, a fost desfășurată o activitate pozitivă în cadrul asociațiilor științifice internaționale. Au avut loc noi afiliieri la asociații științifice internaționale (Federația Internațională a Societăților de Filozofie și Asociația de drept penal). Reprezentanții Academiei noastre au fost aleși în Biroul Asociației Internaționale de Literatură Comparată și în Biroul Asociației Internaționale de Științe Politice.

Sub egida Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene se vor desfășura, la București, lucrările Congresului Internațional de Studii Sud-Est Europene (4—10 septembrie 1974), sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România.

În vederea adâncirii colaborării științifice bilaterale, vom continua lucrările comisiilor mixte de istorie româno-sovietică, româno-maghiară, româno-bulgară și româno-iugoslavă care organizează, periodic, colocvii și întâlniri de lucru pe teme care contribuie la dezvoltarea prieteniei dintre poporul român și popoarele din țările vecine. Colocvii bilaterale pe teme din domeniul istoriei, economiei, științelor juridice vor avea loc cu oameni de știință din S.U.A., Polonia, Franța și din alte țări.

Pe fondul general al progreselor înregistrate în diferite ramuri ale cercetării științifice, în întreaga activitate politică și ideologică a partidului, în condițiile instaurării unui climat profund favorabil afirmării tuturor activităților creatoare și în strinsă legătură cu preocupările din ce în ce mai laborioase ale colectivelor noastre de cercetare de a-și spori contribuția la opera de edificare a noii orânduiri, considerăm că sînt întrunite premise pentru o nouă și importantă îmbunătățire a muncii de cercetare în științele sociale integrată cu activitatea didactică.

Sîntem conștienți că elementele pozitive ce s-au acumulat în domeniul organizării, planificării și coordonării activității științifice și didactice, nivelul politic și ideologic al personalului de cercetare nu se regăsesc încă pe deplin în activitatea concretă desfășurată de institutele și centrele noastre de cercetare, de cadrele didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior. Sîntem totodată încredințați că premisele unui progres multilateral în dezvoltarea cunoașterii științifice reprezintă o realitate care se va materializa prin noi și importante realizări. Aceasta depinde, în mare

măsură, de factorii de decizie și îndrumare a cercetării științifice, în primul rând, de secțiile științifice și consiliile științifice ale unităților de cercetare, de șefii de catedre, care sînt chemați să pună în valoare resursele de inteligență și creativitate ale corpului nostru didactic și de cercetare, pentru a sluji la un nivel mai înalt cauza propășirii materiale și spirituale a poporului.

Analizele efectuate recent în unitățile Academiei, dezbaterile purtate în secțiile științifice asupra rezultatelor acestor analize, ca și realizările celor mai reprezentativi cercetători din sistemul nostru subliniază perspectivele încurajatoare, în fața cărora ne aflăm și datorită noastră, a tuturor, de a concretiza potențialul valoros de care dispunem în lucrări și opere de maturitate, pe măsura exigențelor și așteptărilor partidului nostru.

S-a mai constatat însă că în planurile și stilul nostru de lucru se mai întilnește lincezeala și ineficacitatea, pe care le-am moștenit din structurile mai vechi, în care legătura cercetării cu viața — iar în cazul nostru cu viața social-politică a țării — se consumau într-o sferă de meditație atopică și atemporală. Astăzi, însăși cercetarea fundamentală se supune ritmurilor eficienței.

Un plan special de măsuri organizatorice se află acum în stadiu de pregătire, pentru îmbunătățirea întregii noastre activități dintr-o perspectivă nouă.

Sînt convins că dau expresie gîndurilor întregului nostru corp didactic și de cercetare în științele sociale și politice, adresînd conducerii partidului nostru, tovarășului Nicolae Ceaușescu, sentimentele noastre de profundă grațitudine pentru sprijinul constant al activității noastre și orientarea luminoasă pe care o imprimă întregii activități ideologice, pentru exemplul pilduitor de activitate creatoare pusă în serviciul celor mai înalte idealuri de fericire și bunăstare materială și spirituală a poporului nostru.

Supremul omagiu pe care îl putem aduce activității și personalității multilaterale a conducătorului stimat al partidului și țării, este să muncim cu dăruire, să punem în acțiune toate resursele de valoare, inteligență și talent, pentru a ne spori contribuția la înflorirea științei și culturii românești.

Credincioși, alături de întregul popor român, legămîntului istoric al Președintelui Republicii, să ne facem întotdeauna datoria cu cinste și devotament, pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România.